

a „Gazeta” és társai irnak naponta. Ő csak annyit tud, hogy a független románoknak itt testvéreik vannak, kiknek sorsa a magyar állam sorsával szorosan össze van kötve, de ezekről egyáltalán nem szándékozik írni. Miért is írna, hiszen vannak ezeknek itt hírlapjaik s csak azokat kell olvasni Romániában, hogy a jó szomszédok halálosan belénk szeressenek.

Hiszen maga a „Gazeta” hozza a „Budapesti Hírlap” után azt az érdeket, hogy Ungáriában magában létezik Románia. Soha sem kell ennél vigább nóta oda át a Dimbovitza mellett. De hagyjuk ezt és lássuk a „Telegraful” pesti tudósítóját. »A zsidóság nálunk, mint minden miveletlen népnél, elszaporodott, nyakunkra nőtt, Pesten nem lakik más lélek, mint zsidóság. A magyar hazafiság a névmagyarosítással a zsidóból egyszerre tiszta vérű — pur sang — magyart terem. A magyar hazafiság előtt hallgat a lelkiismeret, becsület, sőt a józan ész is, csak hogy magyarosíthassa az idegen nevéket. Az arisztokrácia, a polgárság gyűlöli nálunk a zsidókat.«

Minek idéznék még többet ebből a zsidó studiumból? Az eddigiekből is láthatja a t. olvasó, hogy olyan emberrel van dolgunk, a ki soha sem járt Jászvásáron, Bakóban, Botosánban, s így bámulattal vette észre, hogy Pesten, a hány emberrel érintkezett, az mind zsidó volt, s ez nagy bűn, de magyart egyet sem látott.

Igy ismerteti Magyarország fővárosának felét, mert Budán nem járt, a „Telegrafulu” olvasóival, a kiknek aztán borsódnai fog a hátuk...

*

Jöjjünk vissza a mi jó barátunkhoz, a „Gazeta”-hoz, mely lapunk nevét nem mervén ajkaira venni, „hazafias lap”-nak nevezi. Oh, ha mi is abban a szerencsében részesülhetnénk valaha, hogy ezt vissza mondhatnánk szemei közé! Most azonban még csak adósok maradunk. Nem tehetünk felőle, hogy így kell lennünk. Mig az állam nyelve ellen ágaskodik, mig elragadtatásba esik, hogy ha federaciuneáról írhat, mig magas trónusa elé idézi azokat a románokat, kik magyar közmívelődési célra adakoznak, de ha magyar adakozik román közmívelődési célra: ez már más; no, még sok mig van odáig, a mig eljő az a nap, a melyen visszamondjuk. Lám most is menyire elkesereg azon, hogy Kolozsvárt a 6—10 éves lányok magyarul tanulnak, hogyan ajánlja szegénykéket a nagy világnak, már t. i. a hol őt olvassák.

Lám, milyen pompásan helyreütötte hibáját a miatt, hogy a romosi gör.-kel. papról azt írta volt, hogy kár neki az a szép Bászaráb név. Most, miután megtudta, hogy a romosi pap a száz forintot nem Trefort minisztertől, hanem a budapesti nemzeti muzeumtól kapta, most már nekünk szegelte rettenetes szemöldökét, irván: »Ime 14 nap alatt már a második eset, melyben célzatos ferdítéssel a magyar sajtó némely becsületes román polgárnak becsületérzete ellen ront.« Brrr! Milyen cifra! S miért ez a cifraság?

Hát azért, mert a magyar lapok azt merték írni egy becsületes román papról, hogy Trefort minisztertől az államsegélyből 100 frt kapott. »A zsarnokság természete igényli, hogy a hol erőszakot nem használhat, ott hazugságot, pletykát használjon.« No, hát a zsarnok, a magyar hírlapok, ezek használták a hazugságot és pletykát. A „Gaz.” pedig boldog, hogy a romosi pap megjelent az ő trónusa előtt, ott magát tisztázta, kegyelmet kapott, a magyar lapok pedig

mécses, melynek halvány pislogását a villámnak az ablakon be-betörő fénye néha egészen elhomályosította.

Künn pedig tovább dörgött az ég, tovább cikázott a villám, tovább csatáztak az elemek; de a Bodri nem vonított többet s csak néha hangzott be a pitvarajtóból kinos nyöszörgése.

* * *

S Eizeg zsidó nem csalódott Schleich kezességében. Bátran hitelezte neki a 2 liter bort. A Podri nem vonított hiába. Volt szükség koporsóra: halott volt a faluban. Még pedig milyen halott!...

Mikor Borsca hajnalban fölkelt, hogy a Jámor tehenet megfeje, a pitvarajtóban Bodri ugrott eléje s nyalogatni kezdte kezét, melyben a sajtárt tartotta. A leány szeliden megismogatta a hű eb fejét s mit sem adva annak kinos nyöszörgésére, az istállóba ment. Mikor aztán fejés után a Jámort a közeledő csordához hajtotta, nem kevésbé csodálkozott el az embe- rekől s asszonyokból álló csoporton, mely kerítésük tövében valamit körbe fogott. Egyik fehér-cseléd kezét csapta össze, a másik csodálkozva rázta fejét, a harmadik némán bámult valamire, szóval a sajnálkozás, szájalom, csodálkozás, ámulat, ijedség s borzalom mindennemű gesztusban, mimikában és hangban nyert kifejezést.

Borsca faluban újra megcsendült az éjeli hallgat-

hazugságban maradtak. Oh ti zsarnokok! Csak az a Babes ne lett volna! Ezt is megidézte s meg is jelelt; de nem volt köszönet benne!

Czenkalji.

Az ipar és iparos osztály fejlődése kapcsolatban a nemzetgazdaságtan elveivel.

(Folytatás.)

Ezen kiváltságok által az ipar Európaszerte hatalmas lendületet vett. Az iparos osztály számban és anyagi erőben gyarapodott. Ugy az egyes iparüzőknek, mint az egész osztálynak érdekeit más néposztályokkal szemben biztosítandók, másfelől, hogy mesterségeket jövedelmezőbben üzhessék, ugyanazon iparágat üzö mesteremberek szervezett testületekké, céhekké alakultak. Legelső voltak ezek közt a ravennai halászoké 943-ban, a vormsi asztalosoké 1106-ban a quedlinburgi szűcsök és posztósoké 1134-ben, a magdeburgi cipészeké, 1157-ben. Hazai céhek közül a XIII. század végéig csak a pesti és jeníi dunai hajósok társulatáról maradtak fenn emlékeink.

Mikor alakultak Brassóban az első céhek, azt bizonyosan nem tudhatjuk; annyi bizonyos, hogy már Nagy Lajos idejében városunkban 19 czéh említettik, s hogy a piaci tanácsháznak 1420-ban történt építéskor annak helyén a szűcsök hatalmas társulatának áru-bazárja volt. Ez magyarázza meg, hogy a tanácsház épületének alsó részeit ma is a szűcs-czéh használja.

Az egy testülethez tartozókat az érdekközösség szorosabban fűzte egymáshoz. Nyers anyagok beszerzésében és iparcikkéik elárulásában a czéh tagjait s ezek egymást segítették. Hogy teljesebb szakképzettségre jussanak, szokásba hozták a vándorlást és remeklést, mely nélkül senki önállóan üzletet nem kezdetett. Maguk közt multságokat, ének- és zeneegyleteket alakítottak s így nem csupán a mesterségben, hanem az általános műveltségben is előre haladtak.

A mily arányban az iparos osztály értelmesebb, módosabb és szabadabb lett, azon arányban gyors léptekkel emelkedett maga az ipar is. A gyakorlottság- és kézügyességgel értelmet párosítanak. Az eddigi utánpótlást találékonyaság váltja fel. Az izlés finomul, a szükséglet növekedik. Új és új iparcikkek jelennek meg a közhasználatban, vagy a régiek tökéletesebbek lesznek. Vitéz hazafiak mellett már ügyes iparosok neve is említettik, kik ez vagy amaz iparcikk tökéletesítése vagy feltalálása által lettek nevezetessé. Nürnberg és Augsburg német iparos-városok az ipari tevékenység központjai, melyekben a legalsóbb foktól a legnemesebbig mindenféle iparcikk készül.

Férfi- és nőszabókkal, timárok és szűcsökkel már a 13-ik században találkozunk. Ezekhez járulnak a 14-edikben a mulakatosok, tü- és gyűszűcsinálók, üst- és sárgaréz művesek, drótkovácsok, pléhesek, harang- és ágyúöntők, üvegkészítők, kőfaragók és képmetszők, különösen pedig a kocsigyártók, mely iparágban a magyar ipar megelőzött minden más nemzetet.

A kézműiparból kifejlődnek a művészetek, a szobrászat és festészet. Művészet és mesterség szorosabb viszonyba lépnek egymással; a művészek mesteremberek és a mesteremberek művészek lesznek. Hasznos találmányok és felfedezések jönnek segélyére a haladásnak, milyenek az iránytű, rongypapír és könyv-

sikoltás, és hevesen dobogó szívvvel közeledett a mind- egyre növekedő csoporthoz.

Borzasztó látvány tárult itt eléje. Vértócsában hevert a földön egy előkelően öltözött férfi. Arcza a földre volt borulva, haja a fagyott vértől csomókba ragadt, ruháján nagy véres foltok voltak.

— Az Emil úrfi! Az Emil úrfi! — hallá beszélni maga körül Borsca, kivel e szörnyű látványra forogni kezdett a világ.

— Mit keresett ez itt? Ki ölhette meg? Bizonyosan rossz fát tett megint a tűzre. Ugy kell neki, megkapta a magáét! Jót húzhatott a fejére, akárki volt!...

Ilyen s ezekhez hasonló, a szegény áldozatra épen nem hízog megjegyzéseket hallott Borsca, ki nek fogai vaczogni kezdtek. Hídg borzongást érzett testén és összébb húzta a kis szörkendőt, melyet fejés előtt hófehér ingvallára vetett. Ismeretlen félelem szál- lott meg egész valóját.

— Istenem, istenem! — tört ki kebeléből az ösztönszerű sohaj és sejtetem, — hol van most Vendel?

És ott hagyva a bámuló csoportot, remegve tért vissza, egyre sóhajta Vendel nevét.

(Folytatása következik.)

nyomtatás feltalálása. Új világfejlődés hajnala derül fel az emberiségre, mely nagyrészen ismét csak a városokból, az iparosok műhelyéből árasztja sugarait a vidékre s az egész országra.

A középkor végén tett eme felfedezések és találmányok új nemzetgazdaságtani eszméknek, új ipari és kereskedelmi tevékenységnek lettek forrásai. A kelet-indiai tengeri út feltalálása, a nemes érczekben gazdag és nyers terményekkel bővelkedő Amerika felfedezése által a világkereskedés új irányokat vőn. Az élénk mozgalmu világforgalomban való részvétel folytán több európai nemzet, névszerint a spanyolok, portugallok és hollandok szembetűnően meggazdagodtak; általános lett a nézet, hogy e gyors vagyonosodásnak oka a nagy készpénz birtokban, a nemes ércz- és pénzszerző külkereskedésben rejlik.

E meggyőződéstől vezéreltetve, más haladni szerető nemzetek, az angolok és francziák is elkövettek mindent, hogy a pénzszerzés eme versenyében sikeresen részt vehessenek. Egész sora lépett életbe az állami intézkedéseknek, törvényeknek, melyeknek fő célja vala a hazai ipar fejlesztése útján mozditani elő a külföldi kereskedést.

Ezen gyakorlati alapokon fejlődött ki a nemzetgazdasági tudomány első elméleti rendszere, a merkantil rendszer, melynek egyik sarkelve szerint a népek gazdasága- és vagyonságának legfőbb eszköze a műipar, a technikai üzletágak, mert ezek a pénznek idegen árukért való kimenetelét megátolják; sőt külföldön elárussítván, a nemzeti pénzösszeget tekintélyesen növelik. A műipar e nagy fontosságánál fogva az államhatalom feladata, hogy mindent elkövessen ennek emelésére és védelmére, olcsó élelmiszerek, alacsony munkabér és kamat, olcsó nyers anyag által, valamint új iparvállalatoknak kiváltságok, egyedáruságok, czéhek korlátokkal való támogatása által azt előmozdítsa, az idegen versenytől megóvjá.

A merkantil elméletet a nemzetgazdasági eszmék fejlődése rendjén mások váltották fel. Korán belátták ugyanis a korszak nemzetgazdászai, hogy a pénz értékének túlbecsülése, a városi érdekek egyoldalú támogatása a gazdaságiakkal szemben, a vámtilalmak, pénzkiviteli és czéhek korlátozások, a folytonos állami gyámkodás: minden önállóságot, szorgalmi ösztönt elfojt s a szabad verseny helyett könnyen tétlenségre vezet. Így fejlődött ki a nemzetgazdaság második önálló tanrendszere, a physiocratiai iskola. Ez a nemzeti vagyonosodás egyedüli forrásának a földbirtokot tekintette, s hogy a földmívelés virágozó lehessen, törölni kívánta a földesuri jogokat, javítani a közlekedési eszközöket. Szerinte az állami és polgári rend legbiztosabb alapját az igazság képezi, mely a tulajdonjogban és szabadságban nyilvánul, melyből folyólag személyes tehetségeivel és javaival kiki azt teheti, mi a természet és a társadalom törvényeivel és fensőbb érdekeivel össze nem ütközik, ellentétben nem áll.

(Vége következik.)

Kultüregylet.

Az erdélyrészi magyar közmívelődési egyesület tagjai. Alapító tagok névsora:

(Folytatás.)

Salamon Géza Budapest, Sándor Imre Teke, Sándor Kálmán kir. tábl. fogalm. Csik.-Szt.-Mihály, Sárkány József földb. Kis-Körös, a segesvári magyar kaszinó, a selmeczbányai m. kir. akadémián létező erdélyi kör ifjuság, a sepsi-szentgyörgyi jóték. czélú nőegylet, a s.-szentgyörgyi kaszinó, dr. Serly Sándor Mohács 100—100 frt.

Sigmond Dezső képv. Kolozsv. 500 frt.

Sikó Kanuth Teke, Sikó Lajos Teke, Sombori Lajos johannista-rend lovagja Sombor, gr. id. Somsich Imre Budapest, Stein János Kolozsvár, Strasser Zsigmond tébolydai élelmező Nagy-Szeben, Szabó Gyula kolozsmegyei fb., dr. Szabó István téb. igazg. Nagy-Szeben, Szabó József Fenes, Szacsvai Sándor, Szakács Albert téb. gondn. N.-Szeben 100—100 frt.

Szaláneci Lőrincz birt. 200 frt.

Szamos-ujvári kis. tak. pénzt., a szamos-ujvári társalgó egylet 100—100 frt.

Szatmári tak. pénzt. egyesület 500 frt.

Száva Ödön ügyv.-jelölt Brassó, Szász Domokos ref. püsp. Kolozsvár, a szászvárosi Kun-tanoda, Szentkovics Márton Kolozsv., Szentandrassy Lajos fbirt. Eperjes, br. Szentkereszt György Hosszuaszó, gr. Széchenyi Béla Bpest, gr. Széchenyi Gyula Bpest, a sz.-udvarhelyi kaszinó, a sz.-udvarhelyi polg. olv. kör, Szilágyi György fbirt M.-Kálya, Szilágyi Károly jog- ügyi tanácsos Teke, dr. Szilvási Márton ügyvéd Sopron, Szlávi József koronaőr Bpest, Szokolay Kornél Kolozsv., Szolnok-Doboka m. tan. test., Szongott Gerő, Szöcs Károly birt. Szerényi József lapszerk. Brassó 100—100 frt.

Tatrosi Ferencz Deés, Tauffer József Kolozsv.

a tápió-szelei közbirtokosság, özv. gr. Teleki Andorné Teke v. 100—100 ft.

Legifj. gr. Teleki Domokos, Gernyeszeg 500 ft.

Ifj. gr. Teleki Domokos Budapest, özv. gr. Teleki Domokosné, Kolozsvár, gr. Teleki Ede Budapest 100—100 ft.

Ifj. gr. Teleki Géza Gernyeszeg 500 ft.

Gr. Teleki Gézané, Bethlen Margit Gernyeszeg, gr. Teleki Gyula Budapest, gr. Teleki József Bpest, Teleki József szolgabíró 100—100 ft.

Gr. Teleki Sámuel Budapest 500 ft.

Gr. Teleki Gusztáv Budapest 1000 ft.

Tolnay Gábor képvis. Budapest, a tordai Kisebítő-társulat, Thuróczy Pál kis-kükküllömegei fődb., Tisza István Budapest, Tolnay Lajos áll. vasut. főig. Bpest, a tordai kaszinó, Tordai Kádár Kálmán min. hiv. tiszt. Budapest, a tordai polg. áll. isk. tantestülete, a tordai tak. pénzt. részvény-társulat, Tóth István, Török Károly szolgabíró B.-Hunyad, Trandafir Miklós p. ü. fog. Kolozsvár, Turbucz Ferencz, Tutzingeni Tiehel József Bpest, Tüzes Karácsony Deés, 100—100 ft. Folytatjuk.

Tanügy.

A műveltség és az iskola

(Vége.)

„Első sorban itt azon nép nemzeti műveltsége jó tekintetbe, melyhez a tanító és növendéke tartozik. Különösen a legközelebbi kör, község, megye stb. viszonyait kell szem előtt tartani, melyben a gyermek él; a lakóhely szokásai, véleményei, hivatás nemei, társadalmi állapotai, épületei, emlékművei stb. teszik a gyermek gondolkörét. Ezt a hosszú sorát a gyermeki megfigyelésnek, észlelésnek kell először megérteni, öntudatra emelni s az ismertről az ismeretlenre haladás útján meg fogja érteni a lakóhely szűk köréből a nagyobb általánosabb művelődési köröket, egész nemzete műveltségét, ennek elsajátítása után egybevetés, különböztetés által a magasabb műveltségű nemzeteket.

Oly szép, oly magasztos feladat jutott e szempontból is a tanító működési szakmájául, hogy ezt eléggé méltányolni, átérteni csak az tudja, ki tanítása eredményeit egy a társadalomban jelentékeny állást elfoglaló volt tanítványában összpontosítva látja!

Felvethet valaki ily kérdést is e szavak után: hogyan képzei tisztelt barátom keresztülvihetőnek a műveltségyszerűség követelményeit egy 4 vagy 6 osztályú elemi népiskolában, tekintve a tanítvány még fejletlen korát, tekintve a tanító 3 év alatti elsajátított aránylag kevés képzettségét? E kérdés megoldásától még akkor sem ijedünk meg, ha a legközelebbi elmendottakban a feleletet már meg nem adtam volna. De tegyük fel, hogy e kérdés mindenképpen jogosult s határozott feleletet követel. Egy fontos elv elnémitáná a kérdezőt.

„Időzz az elemek lerakásánál! Ha biztos alap van rakva, minden félelem nélkül lehet rá tovább építeni. S ha daczára annak, hogy lelkiismereted szerint elmondhatod: ebben nem volt hiány s mégis csökkenés állott be, akkor a tanítás volt alanya, a későbbi ember nem járt el maga iránt úgy, miként a gyermek megérdemelte volna, akkor a nevelés és oktatás, melyek a gyermekben a későbbi embert nevelik, felmenthető minden további vád alól. Ez rá illik némelyik tanítóra is. A tanító a magában fellelhető hiányokat, lettek légyen ezek vagy önszemlézés, vagy mások által tudtára adva, egyedül az öntanulás által fogja helyrehozni.

Azon meg legkevésbé aggódjék, hogy mit és mennyit tanítson a már megszokott műveltségi anyagból. E feladat alapvonalaival, a koronkénti műveltség tekintetbe vételével való meghatározása az állami iskoláknál az állam, a felekezeti tiszte. Ezeknek kell legjobban tudni, mily mérvű képzettség szükséges az ifjúságnak, határozzák meg tehát ők az oktatási terv alapvonalaival s az oktatási időt. Hogy aztán kívánalmait úgy az állam, mint a felekezeti az idők folyásai szerint változtathatja, az a műveltség változó jellemeiben fekszik. A mint átalakulnak a polgári viszonyok, a mint a nép életében különböző áramlatok váltják fel egymást, a mint az ugynevezett korszellem változik: úgy változik a népiskolai képzési elvek mértéke s milyensége is. Így p. o. a középkorban és azután ismét a XVI. századtól a vallás állott a szellemi élet előterében, ellenben később a természettudományok s az ezeken nyugvó ipar és műszaki irány lett inkább és inkább fontossá. Továbbá a korábbi időben a parasztra s az alsóbb polgári osztályra nézve alig tartották szükségesnek az írást és számolást, annyival kevésbé a földrajzot, mértant, természettant stb., ellenben most minden jó népiskolában tanítják minden

tudáskörből az elemieket. Előbb a rendi különbség igen észrevehető volt az oktatási rendszer kiszabásában, most ellenben mindég határozottabban lép fel az általános egyenlő elemi képzés. Hajdan az oktatást különösen a tekintélyre alapították, míg most a főszó a tanuló saját meggyőződésén fekszik. Általában a népiskolai kívánalmak az újabb időben igen emelkedtek s ezzel összefüggésben növeltetett mindkettő egyenesen a műveltség előhaladása következtében.

Rövid értekezésemet szebb szavakkal nem zárhatom be, mint a Dittesével:

„Minden nemzedéknek az a feladata, hogy az őt megelőző nemzedék vállaira álljon; az ifjúságot tehát a műveltség már elért fokára kell felvezetni s képesíteni kell arra, hogy a tovább haladásban közre működjék, vagy legalább résztvehesse.

Kérelem az óvodákat fentartó egyletek és testületekhez!

A kisednevelők országos egylete a kezdet nehézségeit legyőzött 14 éves működés után hasznos tevékenységének immár gyümölcsöket is ígérő új stádiumába lép.

A kisednevelés tudományának és gyakorlatának fejlesztése, terjesztése, népszerűsítése s ezzel az képezi egyletünk egyik főhivatását, hogy a családi nevelés és az intézeti képzés közt még mindig betöltetlen hézagot beszűkölje, a család és iskola nélküli önzhetetlen egybehátását előkészítse. Másik kiváló hivatása a kisednevelők önképzésének a társuláshoz fejlődő buzgó erővel támogatása, érdekeik önzetlen védelme.

Eszközeink: gyűlésezések, felolvasások, gyakorlati foglalkozások, pályadíj-kiírdetések, és főként: oly szaklap kiadása, mely az elméletet a gyakorlattal egyeztetni, a nevelési elveket népszerű ismertetéssel terjeszti.

Soha sem kínálkozott céljaink megközelítésére kiválóbb alkalom, mint a f. évi augusztus 21. 22. s esetleg 23. napjain Budapestén megtartandó nagygyűlésünk. Az orsz. kiállítás a nevelés-oktatásnak is nem remélt gazdag csoportokban nyújt okuló tapasztalást. Alapszabályaink javasolt módosítása egyletünk szak- és társadalmi tevékenységét megsokszorozza, bevonván a rendes tagok körébe a tanítókat és módot nyújtván tagdíj-leszállítás által a nevelésbarát nagy közönségnek egyletünkbe lépésre és tartalomban, terjedelemben napról napra gazdagodó lapunk, a „Kisednevelés” ingyenes megszerzésére. A Bujanovich-Koppy-alapítvány 2000 forintja pályakérdések kifizetését teszi lehetővé. A minden eddigénél népszerűbbnek ígérkező közgyűlés, a kisednevelésügy számos problémáját megoldásra segíteni van hivatva.

Annál kívánatosabb tehát, hogy kiket eddig sajnosan nélkülöztünk művelődési és nemzeti missziót teljesítő egyletünk körében: az óvodákat fentartó igen tisztelt egyletek és testületek új, de ránk biztató kilátásait, alapító- vagy pártoló-tagságra jelentkezéssel beváltani kegyeskedjenek.

Alapító tag, ki vagy a mely testület egyszer-mindenkorra legalább 50 forintot fizet, vagy ily összegről alapító kötvényt állít ki és beváltásáig évente 3 forintot fizet az egylet pénztárába; pártoló tag, ki (vagy a mely testület) 6 éven át évenként 3 forintot fizet az egyletnek; viszonzásul a tagsági alapszabályszerű jogok gyakorlása mellett, mind az alapító, mind a pártoló (és rendes) tagok ingyen kapják szak- és családi lapunkat, a „Kisednevelést.”

És fölöttébb óhajtható, hogy szorgalmas, de szűk anyagi viszonyok közt élő rendes tagjaink, a kisednevelők (gyermekkertésznők), meg a rendes tagokul belépő tanítók némi segélyösszeggel gyámolittassanak a fővárosba utazás és itt 3—4 napig időzés költségeiben; a nyújtandó áldozat dusan kamatozik a nevelő felújuló munkakedvében és szerzendő tapasztalataiban.

Azon tiszteletteljes kérelem fordulunk hát a czimzett nevelésügyi egyesülethez s illetőleg testülethez, hogy méltóztassék:

1) a kisednevelők orsz. egyesületébe alapító- vagy pártoló tagul belépni és f. évi augusztus 21—23. napjain Budapestén tartandó közgyűlésünkön magát képviseltetni;

2) kisednevelőjének, vagy tanítójának (gyermekkertésznőjének, tanítónőjének) a közgyűlésünkre felutazás céljából szünnapokat engedélyezni, és

3) őket segélydíjjal támogatni.

A kisednevelés általános emberi és magyar nemzeti jelentősége oly határtalan, hogy bizván bizunk annak fejlesztésére munkánk lelkes fölkarolásában.

Tisztelettel

Budapest, 1885. június 22.

A »kisednevelők orsz. egyletének« választmánya.

Fürdői levél.

Málnás, 1885. július 19.

Tisztelt szerkesztő ur!

Mialatt Budapestén a kiállítást látogatók a kiállított tárgyakat és azon száz atyánkfiait bámulják, a kik innen Budapestre siettek, hogy az országos bank „likvidációjának” nevezett aszkórsága következtében az első erdélyi banknak 60%-ra leasztkórosodott részvényeit megvásárolni izzadjanak azon nemes szándékkal, hogy az első erdélyi bankból aztán itt igaz hazafias, jó magyar bankot csináljanak; és míg a magas és alacsony politika pihenése következtében a Barcaságon, mint hallom, nagyban folynak a kísérletek és gyakorlatok a gazdasági előadónk által Németországból importált azon gépekkel, melyeket a megyei bizottság a mezőkön idővel netán ismét elszaporodó egerek kikergetése érdekében megrendelt, — mi itt szárazon és vizen a lehető legkedélyesebben töltjük az időt, sajnálkozva az országos bank, erdélyi bankrészvények és száz testvéreinken, kiket a sors oly különös módon házastott össze, hogy ismét elválaszszs, és irigylve azon egerek sorsát, melyeket ugyanazon végzet, ez idő szerint, a szelelő gépecskék hatása elől megóvott.

Az időjárás itt gyönyörű, és ha néha egy-egy, ez idén már mint látszik, az egész országban rendszerezett, isten-nyilákkal tréfálódzó zivatar el is vonul felettünk, — ez pár perczre leköt ugyan valamelyik társasághoz, melyben ilyenkor annál kedélyesebb a mulatság, a minél inkább vagyunk egymásra utalva, de a rendes fürdésben, sétában stb. nem akadályoz.

A fürdővendégek száma is napról-napra mindinkább nő, és ha nem árulom el még a vendégek számát, állását, hivatását stb., ennek megvan a maga különös oka.

Én ugyanis nem helyeselhetem azt, hogy némely fürdő a vendégek igaz és nem igaz listáját a lapokban közzéteszi; mert ha a fürdőbiztosság netalán azon nézetből indul is ki, hogy ha a lapokból egyik-másik látja, hogy ezen vagy azon fürdőn egyik vagy másik ismerőse ott van, az is hajlandóbb lesz oda jönni, — én ezen feltevést csak a legritkább esetben vélem érvényesülni, miután tapasztalatból tudom, hogy sokan látva, illetve olvasva azt, hogy ez és az, kivel véletlenül ellenségeskedésben élnek, ezen vagy azon fürdőn van, óvakodnak ezen fürdőre menni, és miután a világ jelen állásában sokkal több azon emberek száma, kik egymással jól nem élnek, feltehető, hogy a nyilvánosságra hozott listák sokkal több embert távol tartanak, mint vonzanak a fürdőbe.

Én legalább részemről, ha látom, hogy valamelyik fürdő vendégei között valamelyik hitelezőm avagy valamelyik ártatlan végrehajtó, avagy pláne maga az adófelügyelő szerepel: nincsen az a — dinamiton kívüli — hatalom, mely azon fürdőbe vezessen; mert hogy én magamat egy végrehajtásnak avagy egy adófelemlésnek kitegyem épen akkor és ott, a mikor és a hol én az élvezeteket a maguk meztelenségében akarom élvezni — olyan nincs!

Már pedig kérem, fürdőhelyen, hol az ember naponta a fürdés érdekében legalább egyszer, de sokszor kétszer is nyilvános helyen teljesen levetkőzni kénytelen, van-e és képzelhető-e ennél kínálózobbb s jobb alkalom egy raffinirozott végrehajtó merényletei számára? és melyik végrehajtó nem raffinirozott?

És mégis még a legraffinirozottabb végrehajtónál is sokkal veszedelmesebb egy adófelügyelő, mert ha a végrehajtó egyszer mindenünket elvette, ettől örökre megszabadulunk; de az adófelügyelő merényletei egy egész életen át tartó láncolatát képezik azon szenvedéseknek, melyek az ember halála után is még az örökösökre szállanak át elévithetlen exekucziók képeben. . . .

Ezekből, t. i. elveimből és ittléteimből már most bárki nyugodtan következtetheti, hogy itt ez idő szerint sem végrehajtó, sem adófelügyelő nincsen, s így mindazok, kik elveimet e tekintetben osztják, bátran jöhetnek ide; azok megnyugtatóra pedig, kik esetleg attól tartanak, hogy »ha most nincsen is végrehajtó és adófelügyelő, de később lehet«, ígérem, hogy mi-helyt itt ilyen országos csapás beáll, én innen azonnal elutazom és erről elvtársaimat a nyilvánosság terén értesíteni fogom; a nagyon óvatos és félénk természetűek pedig elindulásuk előtt sürgőnyileg is kérdést intézhetnek hozzám, és én kész vagyok azonnal válaszolni bárkinek s bárhová, — csak kérem a sürgöny-választ előre lefizetni. W.

Tűrhetetlen állapotok.

— Egy szó a főpostaigazgatósághoz. —

Annyit irtunk már a postai mizériákról s a t. postaigazgatóságnál mégis süket fülekre találtunk, hogy elhatároztuk, teljesen mellőzni a posta-kérdést. Mi is tartunk egy drasztikus közmondással, hogy ha . . . —

De azok után, a mik ujabban s oly gyakran történnek, a melyek fellájtják nemcsak városunk, de az egész vasut mentén lévő lakosságot, mondjuk, ezek után hallgatni nem lehet.

Nem is hallgatunk, — sőt minden erőnkkel oda fogunk törekedni, hogy a mulasztást a nyilvánosság előtt ostromozva, annak javítását s elkerülését lehetővé tétessük.

Hogy a posta nálunk órákig elkésik, csak azért, mert egyes állomásokon a postakezelés a legprimitívabb, — hogy a romániai postát napról-napra egy órai késéssel vesszük, — arról egyáltalában nem szólnak.

De előfordul az — s nem is ritkán — hogy mi egyáltalában postát sem kapunk.

Folyó hó 19-én Szolnoktól kezdve a m. áll. vasutak vonalán az egész külföldön s Ausztria-Magyarországon feladott levélpostai tárgyak seholle nem adattak, — azaz postát nem kaptunk.

A szombati fővárosi lapokat Brassóban csak hétfőn olvassák, akkor tehát, mikor már a vasárnapi lapokat olvastuk.

Oka ezen elmaradásnak az, hogy Szolnoknál ki- gyult a 302. és 304. számú postavonatok tengelye s minthogy tartalékkocsi nincs, a postaanyag a kocsi- kal együtt lecsatolandó volt.

Ezen eléggé nem ostromozható mulasztás tehát csak azon fukarkodó, zsugori takarékoskodásra vezet- hető vissza, mely már eddig majd egy milliójába került a kincstárnak.

Azért — hogy Gervay főpostaigazgató úr fogal- lommal sem bír arról, a mit neki kitűnően kellene tudni, — azért kell szenvedni a nagy közönségnek.

Mert a kormány nem oka a dolognak; a kor- mány nem fukarkodik ott, a hol adni kell; de igenis Gervay ur, a kinek jobb volna már nyugalomban he- verni hervadt babérain.

Félre a régi Czopf-fal! Az öreg ur konzervatív szelleme nem illik a szabadelvű kormányhoz.

Mialatt a közlekedési miniszter folyton alkot, re- formál és gyarapít, — mert alantas közegei tisztán tájrák fel előtte a helyzetet, addig épen a postánál nem történik semmi sem, mert a t. főigazgató ur min- den haladást feleslegesnek tart.

Ily viszonyok között a postát hagyni nem le- het, — különben megérjük, hogy a posta — mint egy orsz. képviselő már is nevezte — egyrészt orszá- gos sikkasztó-nevelőintézeté nővi ki magát, — másrészt a gyors szellemi közlekedés akadályozója lesz.

Reformot, a hiányok pótlását kérjük!... S ha a főpostaigazgató ur aajtán hiába koczogunk, fel fog- juk tártani a közlekedési miniszter ur előtt a helyzetet, s ott — mint minden igazságos kérdés — ez is meg- hallgatásra talál.

Félre a Czopf-fal! Félre a haszontalan s káros zsugorisággal. Reform! Haladás! jöjjön el a te or- szágod! —

Helyi és vidéki hírek.

Gyűlés. Az »Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület« brassómezei fiókvalasztmánya f. hó 24-én, pénteken délután 2 órakor a »Magyar társalgó-egylet« helyiségében ülést tart, melyre a tagokat ez uton is meghívja az elnökség.

Öngyilkosság. Földvárán Siposs Márton pénz- ügyőr f. hó 20 án reggel 5 órakor föbe lőtte magát. A nevezett fia volt a pürekereci bírónak. Temetése f. hó 22-én lesz Pürekerecen.

Eljen Kecskemét! Kecskemétről írják lapunk- nak: Tekintetes szerkesztő ur! Van szerencsém ér- tesíteni, hogy városunk, habár az »Erdélyi magyar közművelődési egyesület« részéről mind ez ideig fel nem hivatott is, július 17-én tartott törvényhatósági ülésében a nevezett egylet javára egyelőre 500 fo- rintot szavazott meg.

Vesztett macska Ujpesten. Párját ritkító rémes eset történt 18-án Ujpesten, illetőleg a Rákospalotáról Ujpestre vivő országúton. Csikos Mária, Csánki Ká- rolyné, Pánczél Molnár Mária, Nagykátay Panna és Takács Judit rákospalotai tejesasszonyok kora reggel együtt indultak meg egy-egy nagy tejeskannával hátu- kon Ujpest felé, hogy onnan lovasúttal a fővárosba jöjjenek. A mint Ujpest közelébe érkeztek, az ott levő olfa-rakások közül hirtelen egy nagy czirnos macska ugrott elő s egyenesen az asszonyokra rohanva, az egyiknek lábára ugrott s husába körmeit és fogait mélyen bevágta. Az asszony éles sikoltással, batyu- ját eldobva, futásnak eredt, de a macska nem akart megválni tőle. Erre a töb i asszonyok is utána ered- tek s utólérve a macskát ütni kezdték, mire az tájékozó szájjal és vérben forgó szemekkel rájuk vetette magát s rövid néhány perc alatt mind az öt asszonynak karjait és lábait annyira ösz- szemarta, hogy alig tudtak Ujpestre bevászorogni, hol dr. Héderváry Soma járási orvos azonnal gyógy- kezelést alá vette őket. A macska, mely az asszony- nak leírása szerint valószínűleg veszett volt, kis cse- nettyűt viselt a nyakán. A vérengzés után ismét a farakások mögé menekült s állítólag azután még két más asszonyt is megmart. A hatóság azonnal eré- lyes hajszát indítottatott a veszett állat ellen, de még eddig nem tudták megtalálni, a mi a lakosok közt oly nagy rémületet okoz, hogy a nők alig mernek szobáik- ból kimozdulni.

Sokat markol, keveset fog. Az edinburghi her- czegen beteljesedik e közmondás. Egy londoni fecsegő lap szerint a német kormány már ezelőtt kilencz év- vel egy millió font sterlinget és 60 ezer font sterling évi járadékot ajánlott föl az edinburghi herczegnek, ha lemond a Coburg herczegségekre való örökségéről. A herczeg az évi jövedék helyett másik milliót kért s e miatt megszakadtak a tárgyalások. Most valószí- nűleg sem az öröklésben, sem a kárpótlásban nem lesz része.

Kingrottak a vasuti kocsiból. A Győrből Bécsbe induló személyvonat utasai izgalmas jelenetnek voltak tanui szerdán este. Egy harmadosztályu kocsi- ban egy katonaszökevény ült, a kit Bécsbe vittek a katonai

hatósághoz. A vonat leggyorsabb menetben volt, mi- dön Schwechat és Simmering közt a katonaszökevény fölúgrott helyéről s az ablakon keresztül kingrott. Ki- sérői nem sokáig gondolkodtak s ugyanazon uton ők is utána ugrottak s néhány pillanat múlva kézre is kerítették. E közben a vonat is megállott s fölvette a katonaszökevényt és kísérőit, kik teljesen sértetlenek maradtak.

Öngyilkos lovas-százados. Teplitzből jelentik: Mendola dragonos-százados Kutterschützben föbelőtte magát, mert a századparancsnokságtól megfosztották és azt a legidősebb főhadnagyra ruházták. E fegyelmi intézkedésre az szolgáltatót okot, hogy néhány héttel ezelőtt több dragonos egy ujonczot megkínzott.

Óriási hordó. Eddig a heidelbergi híres hordó pöffeszkedett keményen annak tudatában, hogy hozzá hasonló nincs több a világon. Dicsőségének napjai azonban már nagyon meg vannak számlálva s csak épen addig tartanak, míg Stechers Rudolf szt.-louis- kádár elkészül az ő hordájával, melyen most dolgozik. E hordó 50.000 gallon folyadék befogadására lesz ké- pes. Átmérője 23 láb, magassága 22 láb s elég nagy arra, hogy egy hat tagból álló család kényelmesen meglakhassék benne.

Nagy tüzvészek pusztítanak az orosz városok- ban. Varsó Neupraga külvárosában július 14-én 30 ház égett le, 400 család lett hajléktalanná. A kár igen nagy, s több ember is oda égett.

Márványkeblű hölgyek a szó átvitt értelmében — nem tartoznak a ritkaságok közé, mint ezt már annyi költő megénekelte. De oly hölgyek, kiknek keble fényezett (polírozott) márványhoz hasonló, eddig csak New-Yorkban vannak. New-York fashionable hölgyei ugyanis, midőn bálba, estélyekre vagy hasonló ünne- pélyes összejövetelekre mennek, karjaikat és keblüket »polírozzák.« Ez a műtét — a mi valószínűleg ná- lunk sem fog sokáig hívekre várni — a következőleg történik: Az illető testrészek először rózsavízzel mo- satnak meg, aztán cold creammel kenetnek be, mely körülbelül 15 perczig hagyatik a testen. Ekkor egé- sen finom flaneldarabokkal bedörzsölik, ugy szintén az ezután a bőrre hintett »baby« pudert is. A bőr e kidolgozás után egészen olyan, mint a fényezett márvány, s az ily kebléktől a leghidegebb férfitekintet is szikrázik.

A kolera. A belügyminiszter jelentése szerint a kolera kitörése óta Spanyolországban összesen mintegy 60.000 ember betegedett meg és 17.000 esett a jár- ványnak áldozatul.

Brassai piaci árfolyam.

Brassó, 1885 hó július 21-én.

Római papírpénz	à 20 frankos	8.83 vétel	8.86 eladás.
» ezüstpénz	à 20	8.80	8.84
Napoleon d'or (aranypénz)		9.86	9.87
Török lira		11.12	11.15
Orosz imperial		10.09	10.12
Arany		5.83	5.85
Orosz papírrubel		123.—	124.—

Felelős szerkesztő: **Szterényi József.**
Kiadótulajdonos: **Alexi könyvnyomdája.**

HIRDETMÉNYEK.

Szám 387/1884. (173) 1-1. végreh.

Árverési hirdetmény.

Alólirott bírósági végrehajtó az 1881- dik évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében közhírré teszi, hogy a brassói tekintetes kir. törvényszéknek 582/1884. sz. a. kelt végrehajtást rendelő és a brassói tekinte- tes kir. járásbíróságnak 8627—884. sz. a. kiküldetést tartalmazó végzése folytán Csiki Elena javára Dezső József, Bartsa János a társai ellen 200 frt tőke, ennek 1884. évi október hó 22. napjától számi- tandó 6% kamatai és eddig összesen 35 frt 65 kr perköltség követelés erejéig el- rendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 342 frtra becsült ingó- ságok, u. m: lovak, szekerek, hákok és egy öl széna nyilvános árverés útján el- fognak eladatni.

Mely árverésnek a 4129./1885. számú kiküldetést rendelő végzés folytán a hely- színén, vagyis a Krizba község házá- nál leendő eszközzésére 1885-ik évi július hó 28-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmé- ben a legelőbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak eladatni, a nettóan elsőbbségi igény

lők pedig felhivatnak, miszerint jogaikat az említett t. cz. 111. és 112. §-a alap- ján az árverezés megkezdéséig érvénye- sítsék.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881-ik évi LX. t. cz. 108. §-a sze- rint, fizetendő.

Kelt Brassóban, 1885. évi július hó 15.

Borsos Zsigmond,
kir. bírósági végrehajtó.

Aviso!

Minthogy raktáromat megszi- nitem, a n. é. közönségnek most

ritka alkalom

nyújtatik,

— **jó zongorát** —

olesón vásárolni. — Uj pianinok s szárnyzongorák a legjobb minőség- ben még a saját vételáron alul is kaphatók.

Részletfizetés is elfogadtatik.

Kiváló tisztelettel

Jaschik Gyula
(148) 5—10 Piaczter, 26. II. emelet.

Budapesti kiállítási **SORSJECYEK** á 1 ft.

SORSJEGY 10 ft. 4000 nyeremény

100.000 ft. mely 1% levonással, azaz **99.000 ft. készpénzben**

Az 1885-iki budapesti országos kiállítás **sorsjáték-kezelőse**

Budapest, Andrassy-ut 43.

Sorsjegyek kaphatók ezen lap kiadój vatalában.